

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Competința Consulilor în România în afaceri de regulare de moștenire și de tutelă de d. N. Mandrea.
Bibliografie, de Cesar.

Competența Consulilor în România

IN

afaceri de regulare de moștenire și de tutelă

Conflictul de competență ce s'a produs în afacerea zisă Collaro între tribunalele române și consulatele elen și austro-ungar, are o nediscutabilă însemnătate. Și interesul cestiunei crește prin incidentele ce s'a produs nu atât prin intervenirea obișnuită a Ministerului de externe pe lângă Ministerul de justiție cât prin opiniunile Ministerului de externe și a Legațiunii austro-ungare din București.

Din sentința tribunalului Ilfov și din decizia Curței de apel din București, ce s'a publicat în diferite ziare, cunoaștem îndestul faptele.

Collaro, supus elen, domiciliat în București de foarte mult timp, moare lăsând avere mobilă instituit fiind printr'un testament legatar universal copilul său natural minor.

Consulatul elen pretinde a avea dreptul a regula și licuida moștenirea; consulatul austro-ungar la rândul său pretinde a avea dreptul a organiza tutela fiind că minorul, urmând condiția mamei, de origină ungară, este Ungur.

Ministerul de externe prin o adresă către Ministerul de justiție, comunicată tribunalului, susține, că consulatele sunt competente a regula și moștenirea și tutela, invocând între altele, că Ministerul de externe singur are competența de a interpreta usurile și convențiunile internaționale. Tribunalul de Ilfov prin sentința pronunțată și declină competența, invocând ca motive pentru

competința consulatelor, convențiunile astăzi în vigoare între România și Statele străine și «fiind că după principiul de drept internațional privat, autoritățile indigene nu sunt competente a interveni în regularea succesiunilor mobiliare a le supușilor străini de cât când interesele indigenilor ar fi angajate, sau când între autoritățile puterilor străine ar fi conflict și neînțelegere asupra modului de regulare a intereselor supușilor lor, sau când averea rămasă ar fi imobiliară». Minoritatea de la tribunal cât și Curtea de apel din București declară, că tribunalele române sunt competente, și Curtea recunoaște pe muma minorului ca tutoare legală și ordonă trimiterea minorului în posesia averii succesoriale. Motivele varii ce invoacă Curtea de apel ne dispensem a le mai aminti.

Puteam crede că decizia Curței de apel să fie executată. Dar nu! căci prin organul *Indépendance roumaine* de la 19 Maiu se publică o nouă adresă a Ministerului de externe către Ministerul de justiție prin care i comunică în extract cuprinsul unei note a Legațiunii austro-ungare din București.

Consulatul imperial regal al Austro-Ungariei din București, arată că e convins că moștenitorul defunctului Collaro, ca fiu natural, de și adoptat, urmând condițiunea mamei, e supus Ungur, și că prin înțelegerea ce a avut cu consulatul elen a stabilit că: «licuidarea succesiunii defunctului Collaro este de competența consulatului elen, iar consulatul imp. reg. ca autoritate pupilară, are și datoria și competența de a se ocupa de interesele numitului pupil. În consecință întemeindu-se pe §§ 190 și 204 Cod civil austriac, consulatul imp. regal a numit ca tutore pentru persoana pupilului pe secretarul cancelariei austriace pe d. Neuriehrer.

Apoi se discută cestiunea competenței și divergența ivită între tribunal și Curtea de apel din București și se afirmă în acea notă, că decizia nu e întemeiată pe nici un principiu de drept, invocându-se ca motive competența ce a, în mod

incontestabil, consulatele, în materie de tutelă, în virtutea convenției încheiată între România cu Italia și principiile dreptului internațional privat, în virtutea cărora, drepturile și calitățile ce revin unei persoane în virtutea legilor patriei lui, care formează baza personalității lui juridice, îl urmăresc în toate părțile și în toate privințele. De unde concluziunea, că este neadmisibil ca un supus austriac sau ungar să fie sustras tutelei constituite după legile patriei lui, și în consecință se cere, ca tutela instituită de consulatul austro-ungar pentru minorul G. Collaro să fie recunoscută de autoritățile române».

Cuprinsul notei ne a surprins nu atât prin scopul urmărit cât prin forma și motivele ei.

În asemenea împrejurări este neapărat nevoie să ne lămurim asupra cestiunei dacă consulatele în România au competența a regula moștenirile rămase de la un strein și organiza tutela minorilor streini, — fie pe temeiul convențiilor fie pe temeiul principiilor dreptului internațional privat, ce se invoacă.

Înainte chiar de tratatul de Berlin s'a susținut, că suveranitatea internă a României este deplină, și tribunalele române au negat tot d'a-una consulatelor streine amestecul în regularea moștenirilor. În urma tratatului de Berlin cestiunea nu mai face nici un fel de discuțiune; independența Statului român fiind în mod absolut recunoscută. — Așa fiind, când admitem suveranitatea internă deplină, fără nici un fel de restricție, trebuie în același timp să admitem și toate neapăratele consecuențe ce constituie criteriul suveranității, între cari în primul rând este *dreptul de jurisdicție* cuvenit tribunalelor instituite în conformitate cu constituția și legile țării și cari funcționează conform acelor legi. — Prin urmare jurisdicția, de ori ce fel ar fi ea, este a tribunalelor române și o mărginire a jurisdicției prin autorități streine, de către autoritățile consulare este în sine inadmisibilă, fiind că se opun Constituția și legile țării.

Nici dreptul ginților nici dreptul internațional privat nu justifică părerea că jurisdicția română ar putea fi mărginită într'o privință oare-care, chiar când ar fi vorba de săvârșirea actelor și de judecarea relațiilor dintre streinii domiciliati sau cu reședința în România, cari ar recurge la justiția română.

Precum puterea de a legifera și de a administra, aparține în mod exclusiv statului, tot ast-fel și dreptul de a administra justiția în toate direcțiile, aparține puterii judecătorești, care nu este de cât tot de esența exercițiului suveranității Statului, suveranitate care, după cum am spus, nu se poate țermuri.

Ar fi în zadar să documentăm acest adevăr prin citații. E suficient, credem să cităm desvoltările din o scriere ca: *Holtendorff, Handbuch des Voelkerrechts* vol. 2, pag. 56, § 15 «Recht der ineren Selbständigkech und unabhängigkeit».

Mărginirea jurisdicției tribunalelor unui stat nu se poate opera prin interpretare, ci prin lege și tot o lege e necesară și atunci când prin o convenție internațională jurisdicția s'ar mărgini, fiind că convenția trebuie să fie aprobată de organele puterii legiuitoare, așa precum ele sunt regulate prin Constituție, conform ultimului alineat al art. 93 din Constituție.

În lipsa unei legi sau a unei convenții aprobate prin o lege în regulă, autoritatea consulară a ori-cării puteri, nu poate esercita nici un fel de jurisdicție.

După dreptul consular astăzi în vigoare, drepturile, funcțiunile și îndatoririle consulilor se determină de legile, regulamentele, ordonanțele și instrucțiunile Statului care i-a numit și prin convențiile dintre două sau mai multe State.

În statele de cultură sau creștine, consulii au drepturile și exercită funcțiunile așa precum sunt regulate prin convențiunile internaționale al căror complex constituie dreptul consular internațional.

Dacă se vorbește de un us la națiunile civilizate, cu privire la drepturile și funcțiunile ce consulii au să esercite, aceasta nu însemnează de cât afinitatea dispozițiilor cuprinse în diferitele convenții încheiate, dar nu se poate susține că un consul ar putea într'un Stat, revendica drepturi, dacă nu se poate întemeia pe o convenție. — Și când drepturile ce consulii ar revendica, ar implica o atingere și mărginire a exercițiului puterii judecătorești, dispoziții speciale în convenția consulară sau chiar o convenție specială, sunt necesare.

După legea de organizare a Ministerului de externe, legile din 1873 și 1894 și regulamentul legii, consulii Români esercită toate drepturile ce au tribunalele în materie de tutelă și de curatelă. — Asemenea după legea asupra organizării consulatelor germane din 8 Noembrie 1867, în deosebii după § 18 din acea lege, consulii germani au dreptul de a lua măsuri în privința regulării și licuidării moștenirii rămase. Dar precum nici consulii Români nu pot revendica în țară străină drepturi conferite prin legile române, asemenea și consulii germani nu pot exercita drepturile conferite prin legea Statului German, ci trebuință e ca să fie recunoscut acel drept prin o convenție internațională.

De aceia Germania pentru asigurarea exercițiului dreptului și funcțiunei consulilor săi, în diverse State a încheiat cu ele convenții. Ast-

fel există convenții cu Italia, cu Spania, cu Statele Unite, cu Rusia, cu Serbia, cu Grecia — în care convenții, între altele e prevăzut și dreptul de luare de măsură în privința moștenirii unui German. (v. König, Handbuch des deutschen Consularwesens, Berlin 1875, p. 422 urm.)

Dar nu numai Germania ci și celelalte State au încheiat asemenea convenții. N'avem de cât să cităm convenția dintre Franța și Portugalia, și cea dintre Italia și Austria; în care prin art. 12 și 13 se prevede dreptul de a regula moștenirile (v. și Holtzendorff, eod. vol. 3, pag. 746).

România a încheiat și densa convenții consulare cu Elveția, cu Italia, cu Belgia și cu Statele-Unite. Dar de vreme ce convenția cu Italia din 17 August 1880 prevede anume prin art. 22 competența consulilor în materie de moștenire și de tutelă, în convenția cu Elveția din Ianuarie 1881 art. 8 se declară numai, că în cas când un Elvețian ar muri în România fără moștenitori cunoscuți și fără executor testamentar, autoritățile române au pe de o parte îndatorirea de a înștiința pe consulul elvețian în circumscripția căruia este decesul, pentru ca el să transmită interesatilor informațiile necesare, iar autoritățile locului decedului să ia în privința bunurilor mobile sau imobile a defunctului, toate măsurile conservatoare ce legislația țerei prescrie pentru succesiunile naționalilor.

Asemenea în virtutea art. 14 a convenției consulare încheiate între România și Belgia din 1881 și în virtutea art. 15 a convenției consulare încheiate între România și Statele-Unite la Ianuarie 1883 se dispune, că în cas de moarte a unui Român în Belgia sau în Statele-Unite și a unui cetățean din Belgia sau din Statele-Unite în România, dacă nu se va găsi nici un moștenitor cunoscut, sau nici un executor testamentar instituit de către defunct, autoritățile locale competente vor informa despre această împrejurare pe consuli sau pe agenții consulari ai națiunii de care ținea defunctul, pentru ca să poată face cunoscut imediat cazul părților interesate.

Din patru convenții consulare ce a încheiat România, numai în aceea încheiată cu Italia este recunoscut consulilor dreptul de a lua măsură de regularea moștenirii sau a tutelei străinului. — În celelalte trei convenții nu e nimic despre aceasta.

Remâne acum cestiunea de a se ști, dacă dispozițiile din convenția consulară dintre România cu Italia pot fi invocate și de alte State care n'au încheiat convenții; dacă de exemplu, ele pot fi invocate de Elveția, și cu deosebire de Belgia sau de Statele-Unite, intru cât prin conven-

țiile încheiate în art. 2 se stipulează că «consulii generali ai fie căreia din cele două părți contractante se vor bucura reciproc în Statele celeilalte de toate privilegiile, scutirile și imunitățile de care se bucură agenții de același rang și de aceeași calitate «ai națiunii celei mai favorisate».

Nu esităm a răspunde că dispozițiile din convenția dintre România și Italia privesc absolut numai pe aceste două State și ele nu pot fi invocate de alt Stat, — prin urmare, nici de Belgia, nici de Statele-Unite, pentru motivul elementar, că o convenție consulară nu poate produce efecte de cât numai între Statele contractante și anume cele prevăzute într'ênsa. Căci fără aplicarea acestei regule n'ar fi trebuință să se închee diverse convenții consulare cu diverse State; o singură convenție putând fi considerată ca suficientă. — Și nici Belgia și nici Statele-Unite, cu toată clauza națiunii cele mai favorisate, nu pot cere aplicarea dispozițiilor din convenția încheiată cu Italia, fiind-că acea clausă nu privește drepturile și funcțiunile consulilor.

Și întinderea dispozițiilor convenției consulare încheiate cu Italia, nu se poate face prin consimțământul miniștrilor de externe ai României în favoarea consulilor altui Stat, fiind-că dacă miniștrii însuși în Statele cu regim reprezentativ nu au dreptul a încheia convenții cu efect obligatoriu pentru Stat și cetățenii lui fără aprobarea Corpurilor legiuitoare, tot atât de puțin au dreptul a întinde aplicarea unei convenții în favoarea altui Stat. Și într'un cas și în altul este imperios necesar ca puterea legiuitoare să aprobe acea înțelegere, precum aceasta se impune prin art. 93 al. ult. din Constituție.

Dacă de fapt, în urma unei benevole îngăduiri, sau din nedumerirea acelor cari au fost în capul Ministerului de externe, sau din lipsa de vigilență ori de atenție a tribunalelor române, unui consuli în România, au exercitat când și când drepturi ce nu aveau și nu le puteau avea, pentru că sunt exclusive ale tribunalelor române, precum dreptul de a regula moștenirea și tutela; aceasta nu le consacră un drept, căci în tot ce privește dreptul public intern al Statului, și funcțiunile și drepturile autorităților Statului sau a instanțelor judecătorești ale Statului, ele nu pot fi mărginite în folosul autorității consulare unui Stat strein, de cât prin modul prin care în genere se pot modifica drepturile și funcțiunile, adică numai prin lege.

Dar convențiile comerciale precum și acele încheiate cu Austro-Ungaria în Decembrie 1893 și cu Grecia din Ianuarie 1901 conțin așa nu-

mita clausă a națiunii celei mai favorisate, în virtutea căreia clausele supușii, vasele, mărfurile supușilor puterii contractante au a se bucura de privilegiile și de foloasele acordate națiunii celei mai favorisate.—Pe temeiul unei asemenea clause se susține, că competența acordată consulilor Italiei în materie de regulare de moștenire și de tutelă după convenția consulară încheiată cu Italia, ar putea fi acordată și consulilor Austro-Ungariei și ai Greciei.

Clausa națiunii celei mai favorisate cuprinsă în genere în tratatele de comerț și de navigație nu are în vedere de cât foloasele economice și comerciale, foloase pentru navigație. Acea clausă privește scutirile de taxe vamale, sau drepturile vamale cărora mărfurile vor avea a fi supuse, fiind că tocmai tariful vamal are o mare însemnătate în politica comercială a statelor. Prin urmare scopul acelei clause e limitat prin însăși scopurile tratatului de comerț, și limitele acelei clause au a fi determinate ținând seamă de dispozițiile însăși ale tratatului de comerț. Aceasta e cunoscut în teorie și în practică.

De aceea nu se admite, ca în virtutea clausei națiunii celei mai favorisate, supușii unei puteri, ori consulii acestei puteri să poată cere a li se aplica dispozițiile dintr'o convenție poștală sau telegrafică, ori dispozițiile unei convențiuni pentru asistența judecătorească, ori pentru extradare, sau dispozițiile dintr'o convenție monetară, și încă mai puțin dispozițiile dintr'o convenție consulară. Aceasta, pentru motivul recunoscut că limitele acelei clause sunt mărginite.

Pentru a demonstra acest adevăr, mă mărginesc a cita câte-va pasagi dintr'o lucrare germană, a d-lui Werner D. Melle, Handels- und Schiffsverträge (în Holtzendorf Voelkerrecht v. 3 pp. 143 următorii) «Solche Meistbegünstigungsclausel trotz ihrer Allgemeinheit ist auf etwas ganz Bestimmtes gerichtet, nämlich auf alle Vortheile, welche, in Bezug auf Handel oder Schifffahrt einem dritten Staate eingeräumt sind. . . .»

Andererseits darf die in einem Handels- oder Schiffsverträge aufgenommenen allgemeine Meistbegünstigungsclausel natürlich nur auf Handels- und Schiffsbegünstigungen bezogen werden, da sie ja sonst die Grenzen des Vertragsrahmens überschreiten würde. Diese gränzen sind im Zweifel unter zugrundelegung der sonstigen Vertragsbestimmungen möglichst enge zu ziehen» (v. Werner Melle, eodem pp. 208, 209).

Dacă se ivesc neînțelegeri sau controverse asupra aplicării clausei națiunii celei mai favorisate, fie între părțile contractante fie cu un al treilea, după care regulile oare avem a procedea spre a înlătura acele neînțelegeri sau controverse?

Indoiială nu există. După cum convențiile internaționale, tot asemenea și dispozițiile din convențiile de comerț, nu pot fi interpretate de cât după regulile generale de drept. (Conf. Holtzendorff Völkerrecht, eod. p. 76, 253;—Schraut System der Handelsverträge und der meistbegünstigung, 1884 p. 111 și urm.).

Convențiile între State întemeind relațiile internaționale ale Statelor, și având influența cea mai mare pentru interesele economice și chiar politice ale Statelor, nu vor putea fi interpretate luând de temei, fără distingere, regulile ce se aplică la interpretarea convențiilor particulare; fiind-că modul și măsura după care avem a privi și a aprecia relațiile de drept privat nu sunt aceleași și pentru Stat. Aceasta e de netăgăduit dacă avem conștiința de rolul și însemnătatea Statului în genere.

Dacă însă indoiială și incertitudine ar fi, asupra modului cum are a se aplica clausa națiunii celei mai favorisate și asupra efectelor ei, atunci ținând seamă de tot ce am zis în această privință mai sus, decisiv va fi a recunoaște mai întâi, că voința părților contractante nu este de cât a acorda *aceleași foloase economice și comerciale*.

Este adevărat că de multe ori cestiunea presentă nedumerire și soluția întâmpină greutate. Dar dacă aceste nedumeriri s'ar produce numai pe cale administrativă și ar fi nevoie de o interpretare a clausei națiunii celei mai favorisate, când interpretarea și părerea Ministrului va fi comunicată organelor administrative și financiare, ea va servi ca normă spre urmare, și aceste organe vor trebui să se supună, fiind acoperite prin cuprinsul instrucțiilor și ordinelor date de ministru de la centru.

Nu tot așa e însă cu instanțele judecătorești.

Dacă cu ocazia unui litigiu dinaintea instanțelor judecătorești ar fi în discuție cestiunea de a se ști dacă se poate recunoaște cutare foloase reclamate de o putere, foloase admise pe cale de interpretare dată de către Ministru, instanțele judecătorești, prin natura și datorită lor, nu vor avea a admite de plano părerea Ministrului, ci sunt îndreptate a cerceta temeinicia interpretării și păreri Ministrului, și găsind că nu e întemeiată, au tot dreptul să nu o admită.

Când Miniștrii de externe, benevol sau din eroare asupra înțelesului și întinderii clausei națiunii celei mai favorisate, au admis și admit că convenția consulară cu Italia ar avea a se aplica la toate puterile, și consulii acestora ar putea exercita toate drepturile și funcțiunile așa cum sunt prevăzute în convenția cu Italia,—și dacă această greșită concepție și părere s'ar fi observat în decurs de mulți ani,—nu poate fi vorba de us, de

practică, de jurisprudență căreia instanțele judecătorești au a se supune.

Enorma deosebire între autoritățile administrative și cele judecătorești residă tocmai în aceasta, că aceste din urmă trebuind a fi și fiind independente și având a judeca și a declara cea ce e drept, nu au a se supune unei interpretări sau păreri fie chiar a Ministrului,—afară dacă în cunoștință deplină și cu conștiință s'ar convinge că părerea în discuție a Ministrului e întemeiată. Alt-fel în drept sunt judecătorii a nu ține samă de acea părere.

Fiind vorba dar, de aplicarea și interpretarea unei convenții internaționale sau a unei convenții comerciale, nu înțelegem ce ar însemna azi afirmarea că acel care ar fi în drept să dea o interpretare acelor convenții ar fi numai Ministrul de externe.

Dacă am putea crede că ar fi o deosebire între dreptul public precum e consacrat prin Constituție și între dreptul public precum în practică se manifestă după credința și dorința partidelor politice sau a oamenilor politici, o părere ca aceia s'ar putea admite că singur Ministrul de externe ar avea dreptul să interpreteze convențiile; dar ea este absolut inadmisibilă pe temeiul principiilor dreptului nostru public. Vroind a admite că Ministrul de externe ar avea acel drept, cu modul acesta ar deveni iluzoriu art. 93 aliniatul ultim din Constituție,—fiind că sub motiv de interpretare cu efect obligatoriu s'ar crea situații pentru care ar fi trebuit concursul puterii legiuitoare.—Nu numai atât, a susține părerea că instanțele judecătorești silite ar fi a adopta modul de vedere a Ministrului de externe în interpretarea convențiilor internaționale, ar fi să lovim în prestigiul și esența instituțiunei judecătorești.—Căci ori ce act li se deferă spre aplicare, fie acest act o lege, fie o ordonanță, fie un regulament de administrație publică, fie chiar o instrucție, instanțele judecătorești sunt chemate prin lege și de la lege ca să cerceteze dacă actul e legal sub raportul formei și dacă singuraticile lui dispoziții sunt asemenea legale. — Apoi mai sunt în drept a cerceta care e sensul dispozițiilor care au a fi aplicate.

Aceasta fiind, pentru ce instanțele judecătorești n'ar avea ele aceiași putere de apreciere și interpretare și când este vorba de aplicarea unei convenții internaționale? Și în acest caz nu e motiv să nu credem că dreptul de interpretare nu-l au instanțele judecătorești în acelaș mod precum 'l au când e vorba de dispozițiile unei legi în genere.

Soluția pe care o dăm este atât de adevărată în cât dacă am admite contrariul, că sub motive

de interpretare Ministrul poate să întindă dispozițiile convenției consulare încheiate cu Italia și la alte State acordându-le drepturi și imunități,—și recunoscând consulilor dreptul de jurisdicție, iar instanțele judecătorești să fie lipsite de dreptul de a discuta legitimitatea acestei interpretări,—și în lipsa unei convenții care n'ar fi întărită după formele constituționale, atunci Ministrul de externe ar fi factorul cel mai puternic în Stat.—Dar acest lucru nu este și nu poate fi admis, cel puțin în dreptul public român.

Dacă presupunem însă că pentru așa zisa rațiune de Stat, pentru întreținerea bunelor relațiuni sau pentru asigurarea unei situații favorabile pentru Stat, Ministrul de externe promite, se obligă, încheie acte ce după constituție și legile organice a le țereii nu pot fi regulate de cât cu anumite forme prevăzute de Constituție, întreb: obligă actele acestea ale Ministrului, pe Stat? Fără îndoeală că nu.

În raporturile internaționale obligativitatea convențiilor internaționale, atârnă de la paza formelor prescrise de dreptul public al țerii, — și fie care Stat are și trebuie să țină samă de prescripțiile dreptului public al statului cu care este a se încheia o convenție internațională.—În acest punct există marea deosebire dintre statele zise constituționale și cele cu monarhie absolută, că pe când în statele cu monarhia absolută, o convenție internațională încheiată de Ministru, ca delegat a Suveranului, e obligatorie, în statele constituționale convențiile internaționale sunt obligatorii numai atunci când s'au păzit formele prescrise de legile și constituția acelui Stat. De aceea o convenție internațională încheiată fără paza formelor legale nu este validă nici după dreptul public intern al țerii pe care o privește, dar nici după dreptul ginților, fiind că în sfera dreptului ginților la încheierea convenției, fie care contractant trebuie să cunoască dispozițiile constituționale asupra competenței celui l-alt contractant, înainte de a intra în tratative pentru încheere de convenție. Asupra acestui punct toți publiciștii au fost și sunt de această părere precum: Vattel, G. F. V. Martens, Klüber, Heffter, Bluntschli, Wheaton, Calvo și acum Friederich de Mortens (v. și Holtzendorff Voekerrecht, vol. 3, pag. 34). — De aceea dacă s'au încheiat convenții internaționale fără competență, sau eșind din limitele competenței ce are Ministrul și fără ratificare din partea corpurilor legiuitoare, din asemenea convenții nu pot să rezulte drepturi pentru cel 'alt contractant. (v. Holtzendorff, eodem). Iată pentru ce, în tratatele asupra ginților dreptului când e vorba de încheiere de convenții internaționale, pentru a ști când o convenție este validă, se cercetează din punctul de vedere

al dreptului public intern a diferitelor țări precum Anglita, Statele-Unite, Franța, Belgia, Olanda, Germania, condițiile în care o convenție internațională este validă și obligatorie (v. Holtzendorff, eod. vol. 3 pag. 37-62); și acele condiții variază de la Stat la Stat, ast-fel că ceea ce e recunoscut de exp. pentru Anglita nu și are aplicare pentru alte State.

Pentru România ceea ce ne va servi ca normă este art. 93 al. 13 din Constituție, care lasă o latitudine de interpretare prin expresiile «alte asemenea»: Deși n'avem în Constituția noastră o dispoziție analoagă art. 68 Constituției belg., totuși e lesne a înțelege, că nu numai convențiile comerciale și de navigație, nu sunt obligatorii până când n'a fost aprobate de puterea legiuitoare, dar și toate convențiile cari ar impune sarcini cetățenilor Statului român, care ar mărgini libertățile și drepturile cetățenilor, cari ar mărgini funcțiunile organelor administrative sau judecătorești: fiind că în toate aceste materii e trebuință de o lege conform Constituției. În toate acele cazuri acea convenție pentru ca să aibă un caracter obligatoriu se cere concursul puterii legiuitoare.

Dacă Regele, după Constituție încheind convenții cu alte state, aceste convenții trebuiesc a fi aprobate de puterea legiuitoare, este oare de admis că Ministrul de externe, ca delegat al șefului statului, ar putea fi dispensat de o asemenea aprobare, când sub motiv de interpretare ar admite introducerea unei stări de lucruri pentru care după Constituție aprobarea puterii legiuitoare e cerută? Evident că nu. Căci ar însemna, ca Ministrul să poată ceea ce de alt-fel, după Constituție, însuși Regele nu poate.

Prin urmare, ori care ar fi dificultățile politice și așa zisa rațiune de Stat, totuși promisiunile, obligațiile sau interpretările Ministrului de externe în sine sunt fără valoare juridică pentru Stat sau pentru cetățeni și corpurile din Stat, când ele ar atinge dispozițiile Constituției și legile organice în vigoare; iar tribunalele obligate a se conforma Constituției și legilor, nu pot admite părerile Ministrului de externe, când Constituția și legile organice se opun. A susține contrariul ar fi a legitima după împrejurări arbitrariul și cerând de la instanțele judecătorești supunere, ar fi a lovi în prestigiul lor și a le expune disprețului.

S'ar putea însă zice, că interpretarea unei convenții internaționale din partea Ministrului, ar constitui un act de putere publică și prin aceasta s'ar sustrage competenței tribunalelor ordinare de a aprecia și de a judeca acel act.

Aceasta însă ar presupune că instanțele jude-

cătorești în România sunt obligate a aplica orice act al puterii executive, ori-ce acte administrative fără a avea dreptul de interpretare sau a cerceta acele acte din punctul de vedere al validității sau legalității lor. Teoria aceasta s'ar putea susține numai când nu ne-am da seama de limitele autorității și puterii instanțelor judecătorești în România față cu actele puterii executive și față cu actele administrative; sau dacă ne-am conduce în această privință de concepțiile dreptului administrativ frances, lucru inadmisibil: căci în România instanțele judecătorești au competența nu numai în materie de drept privat, de drept penal, ci și în materie de drept public, de drept administrativ în toate direcțiile și în toate ramurile, — afară de acele cazuri în care în deosebire cercetarea și judecarea s'a deferit anume autorităților administrative, pentru care dacă s'ar întâmpla un amestec din partea instanțelor judecătorești, s'ar putea ridica conflictul conform principiului art. 3 a legii din 12 Iulie 1866, rămas cu totul embrionariu.

Având dar în România, instanțele judecătorești plenitudinea jurisdicției în toate materiile de drept, ele pot nu numai aplica actele administrative, dar și a le interpreta, a le cerceta dacă sunt valide și legale dar fără a și însuși dreptul de a se pronunța asupra utilității lor care privește numai pe autoritatea administrativă. De aceea instanțele judecătorești române au dreptul de a interpreta și cerceta sub punctul de vedere al validității și a legalității și însuși actele miniștrilor care într'un litigiu s'ar produce sub formă de interpretare a unei convenții internaționale.

Dreptul ce-l revendicăm instanțelor judecătorești nu este mărginit față de actele miniștrilor de oare-ce într'un litigiu se pune în discuție nu numai utilitatea sau oportunitatea ci și validitatea și legalitatea acelor acte.

În toate aceste cazuri nu e vorba de interpretarea și de aplicarea de tratate având un caracter curat politic sau diplomatic precum sunt actele de neutralitate, de alianță, de garanție, de război și altele asemenea, care se încheie de la suveran la suveran, și care obligă în consecințele lor enorme însuși Statul, fără a avea trebuință de o aprobare a puterii legiuitoare. Asupra acestor acte nici nu se poate ivi litigiu, care să fie deferit judecării instanțelor judecătorești, așa în cât aceste instanțe nici nu vor fi în situația de a le cerceta sub punctul de vedere al validității sau legalității lor și de a le interpreta.— Dar trebuie a ști să facem distincție între asemenea acte curat politice și convențiile internaționale, care să încheie cu paza formelor dreptului public, și în privința că-

pora putând fi litigiu, instanțele judecătorești au dreptul a le aplica și interpreta.

Resultatul expunerilor de mai sus, e că or cum am privi cestiunea, consulii streini nu pot avea dreptul de jurisdicție în România, și în deosebire, că nu au competența de a regula moștenirea sa și de a organiza tutela streinilor în lipsa unei convenții internaționale speciale care să le recunoască acel drept, — iar convenția consulară între Italia și România nu poate produce efect de cât între părțile contractante.

Dar dacă în lipsa unei convenții și a unei legi autoritatea consulară nu e competentă, este ea oare competentă în virtutea principiilor dreptului privat internațional, — și pe temeiul lor se poate susține că tribunalele române n'au a interveni fie pentru regularea moștenirii streinului mort fie pentru regularea tutelei pupilului strein?

Nota legațiunii insistă asupra principiilor dreptului privat internațional, care n'ar fi fost observate de Curtea de apel în cauza defunctului Collaro.

După modul hotărît cum se exprimă legațiunea, naționalitatea individului ar servi ca basă pentru dreptul ce ar avea a se aplica la judecarea tutelor relațiilor individului strein. — Dacă recunoaștem însemnătatea principiului naționalității în materie de drept internațional privat și că acest principiu este admis în multe părți, admis între altele și în Austria, trebuie în acelaș timp să recunoaștem că e de parte de a fi generalmente admis. Căci în teoria și în practica multor țări cum este Anglia, Statele-Unite, republicele americane, etc. nu este legea națională a streinului ci legea domiciliului care determină dreptul pentru judecarea relațiilor de drept ce privesc pe individul strein. — Dar, afară de aceasta, și aceia cari admit principiul naționalității încă nu l'admit în mod absolut și sunt siliți a-l înfrânge. Așa, sunt indivizi originari din alte țări cari de generații și au ales domiciliul într'alt Stat. Aceștia se bucură de protecția acestui Stat, și în privința lor nu se poate observa în totul dreptul lor național ci trebuie să se țină seamă de legile domiciliului ales, și prin urmare competent va fi pentru ei tribunalul domiciliului.

Ținând seamăși de unitatea succesiunii, admitem că moștenirea se va regula după legea națională a mortului și prin urmare tribunalele streine să fie competente a se pronunța asupra tutelor acțiunilor în privința moștenirii. Dar când e vorba de un individ, care prin reședința îndelungată și-a ales un domiciliu în alt Stat și s'a supus ast-fel legilor domiciliului, atunci va fi com-

petent și tribunalul domiciliului pentru regularea moștenirii și pentru judecarea acțiunilor relative la moștenire, însă în acest cas, acest tribunal va judeca după legile țerei de unde e mortul. Motivul acestei soluțiuni este că în afacerile de moștenire totul se reduce la interese bănești. Ast-fel compară între alții, Bar, în *Theorie und Praxis des internationalen Privatrechts*, vol. II, 1889 § 428.

E și natural apoi ca creditorii mortului să poată intenta acțiunea lor tot la tribunalul acestui domiciliu, ca nu cum-va prin moartea individului să fie lipsiți de dreptul pe care l'ar fi avut dacă debitorul ar fi trăit (Bar, eodem).

Prin urmare dacă un supus strein cu domiciliul în România moare, tribunalul local e în drept a lua măsurile de conservare și de regularea moștenirii.

În cât privește tutela, după teoria, practica și legile unor țări, cum e Anglia, numai tribunalul domiciliului e competent, fără măcar să fie nevoie a observa legea națională. Dacă însă admitem principiul că tot ce privește tutela trebuie să fie regulat de legea națională și de tribunalele țerei de unde e streinul, trebuie în acelaș timp să recunoaștem — lucru de alt-fel recunoscut chiar de partisanii principiului naționalității — că sunt varii împrejurări care ne silesc a declara competent tribunalul domiciliului.

Intr'adevăr se poate ca să nu fie cunoscută naționalitatea, sau să nu fie cunoscut locul de unde e minorul sau acel loc să fie prea depărtat, și apoi chiar în acel loc minorul poate să n'aibă nici rude nici amici. În toate aceste cazuri va trebui să intervină tribunalul domiciliului ca să reguleze tutela.

Considerațiile de umanitate, și necesitatea protejerei minorului și a preservării intereselor lui bănești, silesc a recunoaște competența tribunalului domiciliului. Alt-fel, aplicând în mod strict principiile legii naționale, ajungem a espune pe minorul părăsit miseriei. Și fiind că e greu a organiza tutela după legile naționale se admite chiar, ca tribunalul domiciliului să o poată organiza după legile locului. (v. Weiss, *Droit international privé*, vol. 3, p. 324 și urm., p. 329, și Bar, eodem v. 1 p. 579).

Se înțelege că măsurile luate de tribunalul locului sunt provisorii până când tribunalul de origină va fi organizat tutela, și tutorul numit de dânsul va fi vroit a primi sarcina și a se ocupa de persoana și de interesele minorelui.

E învederat că la multe dificultăți în această materie s'ar obvia, dacă consulii țării de unde este minorul ar avea dreptul să organizeze tutela. Acest desiderat propus mai întâiu în teoria dreptului privat, s'a admis acum și de conferința

pentru codificarea dreptului internațional din Haga din anul 1900, după care «si la loi nationale n'organise pas la tutelle dans le pays du mineur en vue du cas où celui-ci aurait sa résidence habituelle à l'étranger, l'agent diplomatique ou consulaire autorisé par la loi de l'état auquel le mineur ressortit pourra y pourvoir, conformément à cette loi si l'état de la résidence habituelle du mineur ne s'y oppose pas».

Când hotărârile conferinței vor deveni dar legi și în România, numai atunci agenții consulari vor avea competența de a regula tutela și succesiunile naționalilor, dar până atunci n'au această competență decât dacă prin convenție și lege li se va fi recunoscut (v. în acest sens Bar, eodem p. 577, și Weiss eodem p. 324).

De altfel consuli nu pot avea competența, fiind-că precum știm, — și ne-o arată și Weiss în Droit international privé p. 326 vol. 3 «la compétence consulaire n'est pas admise en cette matière, si ce n'est dans les pays hors chrétienté, où les sujets européens jouissent d'un régime de faveur et échappent à la juridiction locale».

De aceea competența în genere este a tribunalului domiciliului minorului până când se va putea organiza tutela în țara de origine a minorului.

Ceea ce susținem pentru România este admis și în legile Austriei și Ungariei, — după care autoritatea competentă pentru regularea tutelei minorilor streini este tribunalul domiciliului. Pentru Austria (v. § 183 a patentei din 9 Aug. 1854. No. 288. R. G. B., edictul Ministerului de justiție din Octombrie 1860; Star die Rechtshülfe in Oesterreich gegenüber dem Auslande. Wien 1878, pp. 227, 228; Vesque von Püttingen, Handbuch des in Oesterreich geltenden internationalen Privatrechts, 2-te Auflage, Wien 1878 p. 257; ediția Codului civil austriac de Iosef V. Schey, prof. la universitatea din Graz, Wien 1892 sub § 190. și acum noua Procedura civilă §§ 23—25, și 135—138. Ear pentru Ungaria conf. legii din 1877 art. 64).

Așa dar în Austro-Ungaria nu consulul ci tribunalul are competența de a regula tutela minorului strein.

Deci competența ce se revendică pentru unii consuli în România de a putea regula moștenirea unui strein care fusese domiciliat în România, sau a unui minor asemenea domiciliat în România, nu e întemeiată chiar în teoria dreptului internațional privat.

Prin urmare și sub acest raport decizia Curții de apel din București putea fi oare criticată, când tribunalele române erau și sunt competente de a

lua măsuri de regularea moștenirii și a tutelei streinilor?

Și acum conchidem că jurisdicția tribunalelor române nu poate suferi o mărginire din partea autorității consulare în lipsa unei convenții aprobate de corpurile legiuitoare.

N. MANDREA.

BIBLIOGRAFIE

Literatura noastră juridică s'a îmbogățit cu încă o scriere de o valoare netăgăduită, datorită penei amicului nostru G. Mironescu.

Această operă este intitulată: «Revisuirea Codului de procedură civilă».

S'ar părea la prima citire, că este vorba de un Proiect de revisuire a Codului de procedură; însă lucrarea d-lui Mironescu este un adevărat comentariu al noului Cod de procedură civilă. Cu o competență ce-i face cinste, amicul nostru clarifică în comentariilele multe puncte obscure din proiect, dând ast-fel soluțiuni practice, potrivite și cu spiritul dreptului și cu intenția legiuitorului. Așa, e suficient a cita numai modul cum tratează și explică amicul nostru, *ancheta în futurum* prevăzută de art. 66 din Procedura civilă, una din inovațiile cele mai fericite ale autorului aceluia proiect.

Multe sunt dispozițiunile unde amicul nostru Mironescu prin explicările și comentariile ce le face, aduce un serviciu real lumii juridice. Sunt unele explicațiuni și interpretări însă, în care diferim în mod diametral de amicul nostru cum ar fi de exemplu, explicația pe care o dă asupra art. 455, 613 și 740 din Codicele de procedură civilă, față de art. 907 și 908 C. com., cestiune asupra căreii vom reveni într'un număr viitor al ziarului nostru. Cu toate acestea lucrarea amicului nostru, nu este de o mai puțină valoare reală.

Autorul împarte scrierea sa în trei părți și anume: *a* Modificări de principii; *b* inovațiuni introduse de autorul legii și *c* modificări de detaliu.

Impărțirea materiei arată că avem aface cu o operă complexă, căci după ce autorul arată în trăsuri generale, în ce constă modificările și inovațiile noului Cod de procedură, apoi comentează și tranșază dând soluțiuni și cestiunile de detaliu; așa în cât și din acest punct de vedere, nu putem de cât să aducem laude amicului nostru și să recomandăm lucrarea sa ca necesară orî-cărui om de drept.

Cesar.

Rugăm pe abonații nostri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite, cât mai neîntârziat, direct către d-l Codreanu, la administrația ziarului în București, 6 Splaiul Brâncoveanu Voevod, prin mandat sau timbre poștale, sau în mâinile numai a vechilor încasatori autorizați: Manole Herişescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu matcă prevăzute cu ștampila ziarului nostru.